

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et
Exercitiis Accommodatæ Libri IV**

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

XXII. An Angelorum natura quoad eandem speciem sit numero
immultiplicabilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

piet, & annuntiabit vobis. Imò ipse S. Thomas in responsionibus ad objectiones evidenter declarat, se assertionem suam etiam ad creaturas ut exituras extendere. Nam in Resp. ad 2. ait, Verbum referri ad creaturam constituendam. Et cum in tertio argumento ita sibi objecisset. [Omne nomen importans respectum ad creaturam non potest intelligi, non intellecto, quod creatura sit actu vel potentiâ: quia qui intelligit unum relativorum, oportet, quod intelligat reliquum: sed non intellecto aliquam creaturam esse, vel futuram, adhuc Verbum intelligitur in Deo, secundum quod Pater dicit se ipsum; ergo Verbum non importat aliquem respectum ad creaturam.] Non respondet S. D. negando suppositum, quod quando dixit in conclusione, Verbum per accidens referri ad creaturam id intelligendum fuerit de creatura possibili; sed sic respondet: [Dicendum, quod ratio illa procedit de illis nominibus, quæ per se important respectum ad creaturam: hoc autem nomen non est huiusmodi, ut ex dictis patet. Et ideo ratio illa non sequitur.] Caterum ex eo, quod S. D. dicat respectum Verbi ad creaturas esse tantum habitudinem seu terminationem accidentalem, iuxta dicta in contr. 17. confirmatur illud, quod P. Haunoldus in sua conclusione indicavit: Verbum procedere ex cognitione futurorum secundum aliquam terminationem virtualiter intrinsecè distinctam, quæ repræsentantur objecta futura.

97. Atque ex his patet, Adversarium male usum esse hac distinctione, quod verbum scientiam contingentem à Patre non acceperit ex vi suæ processionis formaliter: Sed identicè tantum & concomitanter: quia quod formaliter, licet minus principaliter, dicitur à Patre, id formaliter auditur & accipitur à Filio: & id, quod formaliter repræsentatur à Verbo, ex illius cognitione existente in Patre Verbum formaliter procedit. Deinde quod S. Doctor non tantum loquatur de scientia contingente omnibus tribus Personis communi, sed de Notionali, quæ formaliter accipitur, iterum evidens est ex paritate à S. Thoma instituta 1. p. q. 37. a. 2. ad 3. his verbis: [Dicendum, quod Pater non solum Filium, sed etiam se, & nos (utique non tantum ut possibiles) diligit Spiritu Sancto: quia, ut dictum est, diligere NB. prout Notionaliter sumitur, non solum importat productionem divinæ Personæ, sed etiam Personam productam per modum amoris, qui habet habitudinem ad rem dilectam. Unde NB, sicut Pater dicit se, & omnem creaturam Verbo, quod genuit, in quantum Verbum genitum sufficienter repræsentat se, & Patrem, & omnem creaturam: ita diligit se, & omnem creaturam Spiritu sancto &c.] Subsumo. Atqui Spiritu Sancto diligit notionaliter, non tantum creaturas possibiles, sed nos existentes, amando nobis existentiam, & quæ

existentes, ut probat S. Doctor 1. p. q. 20. a. 1. per totum. ergo Verbum notionaliter repræsentat omnem creaturam tam existentem, quam possibilem.

98. Non tamen propterea rectè infert Adversarius, admittenda esse duo Verba, sicut non admittendi sunt duo Spiritus Sancti: quia hanc sequelam expressè negavit S. D. q. 14. a. 3. in C. inquires. [Quia DEVS uno actu & se, & omnia intelligit, unicum Verbum ejus est expressivum non solum Patris, sed etiam creaturarum.] Aliud ergo est, terminationem Verbi, quæ quasi per accidens refertur ad futuras creaturas, esse virtualiter distinctam à Verbo, prout refertur ad Patrem: & aliud: esse duo Verba, quæ realem distinctionem denotarent. Hinc neque datur Quaternitas, etiam si divina Natura virtualiter distinguatur à singulis Personis, ut contr. 3. dictum est: neque dantur duæ scientiæ absolutæ seu communes, etiam si scientia simplicis Intelligentiæ, & scientia Visionis virtualiter differant. Neque dantur duæ volitiones, etiam si virtualis distinctio inter volitionem necessariam & inter decreta seu Terminationes liberas cum multis doctis Thomistis contr. 17. citatis, & ut ostendi cum ipso S. Thoma conceditur.

CONTROVERSIA XXII.

ANGELORVM NATVRA.

An eadem quoad speciem sit numero immultiplicabilis.

99. Immerito accusat Adversarius P. Haunoldum lib. 1. n. 833. quod S. Thomas opusc. 16. §. Restat autem, non sincerè retulerit, mentemque ipsius in dubium revocaverit. Nam cum S. Doctor sibi Averroistarum nomine, ut nam animam rationalem propter suam immaterialitatem in omnibus corporibus starentium hæc sibi objecisset, inquires: [Si quis autem obijciat, quod si multiplicentur (animæ) secundum corpora, sequitur, quod destructis corporibus non remanent multæ animæ.] Ita respondit: [Valde autem ruditer argumentantur ad ostendendum, quod Deus facere non possit, quod sint multi Intellectus ejusdem speciei, credentes hoc includere contradictionem.] Hæc causam mox subiciens, ulterius inquit. [Dico enim, quod non esset de natura intellectus, quod multiplicaretur, non propter hoc oportet, quod intellectum multiplicari, includere contradictionem. Nihil enim prohibet, aliquid non habere in sua natura causam aliquam, quod tamen habet illud ex alia causa.] Sic patet.

grave habet ex sua natura, quod non sit sursum, tamen grave esse sursum, non includit contradictionem; sed grave esse sursum, secundum suam naturam contradictionem includeret. Sic ergo Intellectus, si naturaliter esset unus omnium, quia non haberet naturalem causam multiplicationis, posset tamen fortiri multiplicationem ex supernaturali causa, nec esset multiplicatio contradictionis.] Quorum verborum sensum, ut brevius referret P. Haunoldus, exemplo ductus nostri doctissimi P. Suarezij lib. 1. de Angel. c. 15. n. 5. (quod etiam Adversarium, sed non retento eodem sensu fecisse supra contr. 13. meminimus) prorsus eadem significatione manente, imò iisdem verbis, in quibus S. D. vim posuit, repetitis, sic illum adduxit: *Licet substantia separata* (posuit hunc Nominativum non Angelos designando, sed animas rationales, prout in objectione ponebantur separata à suis corporibus) *non habeant in sua natura causam distinctionis, nec naturalem causam multiplicationis, possunt tamen fortiri multiplicationem ex supernaturali causa, nec esset implicatio contradictionis.* Quia autem ex hoc discursu S. Doctoris videtur inferri posse, quod licet non esset de natura Angeli, quod multiplicaretur, non propter hoc oportet, quod Angelum multiplicari, includeret contradictionem. Propterea dixit P. Haunoldus non omnino certo constare de mente S. Doctoris, utrum non alii textus i. p. q. 50. a. 4. & q. 75. a. 7. & q. de spiritualib. creaturis a. 8. ubi S. D. videtur impossibilitatem multiplicationis adstruere, tantum intelligendi sint de impossibilitate ordinariâ, non extraordinariâ & absolutâ, prout de facto plures doctissimi Thomistæ illos intelligunt, ut Ferrar. Bannez, Zumel, Ripa, & probabile iudicat Capreolus etiam in doctrina D. Thomæ: qui, inquit Bannez q. 50. a. 4. in fine, [non loquitur de omnimoda impossibilitate, quæ fundatur in repugnantia contradictionis, sed de impossibilitate, quæ consideratur secundum potentiam & ordinem naturalem.]

100. Neque iste modus loquendi S. Thomæ caret exemplo, quale supra controv. 5. attulimus ex q. 10. de veritate a. 11. in C. ubi licet S. D. dicat, *fieri non posse*, ut quis Deum videat per essentiam, nisi ad hoc intellectus creatus per lumen gloriæ disponatur, faretur tamen, id fieri posse per potentiam extraordinariam. Imò ipse S. Doctor suum discursum de anima separata etiam ulterius voluit extendi: nam verbis paulò antè fusiùs ex illo relatis immediatè hæc subiungit: [Quod non tantum dicimus propter propositum (propter refutandam scilicet immultiplicabilitatem animarum) sed magis, ne hæc argumentandi forma ad alia extendatur: sic enim possent concludere, quod Deus non potest facere, quod mortui resurgant, & quod cæci ad visum reparentur.] Quid ni ergo liceat suspicari, S. Thomam etiam voluisse, ne

Adversariorum argumentandi forma ab animabus separatis ad Angelos extendatur? Vnde à P. Haunoldo allatum testimonium S. Doctoris etiam de Angelis intelligunt citati Thomistæ, ut videre est apud Bannez prope finem a. 4. ubi etiam allegat S. Augustinum, lib. 1. de libero arbitrio dicentem: quod si Deus annihilaret omnes Angelos, posset sine dubio creare multos plures ejusdem speciei, & gradus.

101. Unde ne S. Thomas à S. Augustino fidissimò suo Achate recessisse dicendus sit, poterit ex mente relatorum Thomistarum ad textum q. de spiritualib. creat. a. 8. responderi, Angelicum Doctorem tantum ex suppositione, quod intellectui nec supernaturaliter offeratur alia causa, solo numero distinguendi Angelos, quàm quæ de facto, & naturaliter requiritur ad concipiendam distinctionem merè numericam, nempe distinctio numerica subiectorum, ob quæ oportet multiplicari formas in illis receptas, dixisse: [Si Angelus est forma simplex abstracta à materia, impossibile est etiam fingere, quod sint plures Angeli unius speciei.] Quæ responsio potest colligi ex immediatè sequentibus verbis, pro ratione ibid. subjunctis. [Quia quæcunque forma (pergit S. Doctor) quantumcunque materialis, & infima, si ponatur abstracta vel secundum esse, vel secundum intellectum, non remanet, nisi una, in specie una. Si enim intelligatur albedo absque omni subiecto existens, non erit possibile, ponere plures albedines, cum videamus, quod hæc albedo non differt ab alia, nisi per hoc, quod est in hoc vel illo subiecto, & similiter si essent humanitas abstracta, non esset, nisi una tantum.] Per quæ verba utique S. D. non vult dicere per abstractionem albedinum vel humanitatum à suis subiectis vel suppositis tolli à parte rei, vel in intellectu omne fundamentum, etiam supernaturaliter possibile, concipiendi distinctionem realem, neque Divinitus à formis auferibilem, per quam realiter distinctæ etiam realiter multiplicantur; cum utique sufficiens fundamentum distinctionis realis concipiendæ intellectui præberetur, si tales formæ à Deo sensibus subicerentur, ut existentes in locis separatis, ac discontinuis.

102. Proinde S. D. suo argumento, petito ex independentia Angelorum à materia vel subiecto, quod juxta textum 1. dist. 34. q. 1. a. 1. in C. loco materiæ se habeat, non tam videretur velle probare, non esse naturaliter possibiles, solo numero distinctos Angelos, quàm non esse naturaliter possibile, dari actû plures solo numero distinctos Angelos, adeoque multiplicitem merè numericam non repugnare ipsi naturæ, seu essentiæ Angelorum (quæ neque supernaturaliter mutari posset) sed repugnare quoad modum simultaneæ existentie propter sic concipiendum discursum S. Thomæ. Non habemus fundamentum concipiendi plura individua ejus-

E 2 dem

dem speciei existere connaturaliter, & ex natura ipsius speciei, nisi quando species aliqua est talis, ut ad bonum statum Universi necesse sit illam speciem individualiter multiplicari: sed tantum necesse est individualiter multiplicari materiam, & formas substantiales, vel accidentales, Ordinatas ad materiam, vel ad aliquid, quod est loco materiae; unde qui conciperet formam aliquam existere, non haberet fundamentum concipiendi multiplicatam numericam sub eadem specie, si eam conciperet in abstracto, & non prout multiplicatam in materiis, vel subiectis exigentibus ejus multiplicationem. Sic *Magister Angelicus* (assumo epiphonema Ironicum Adversarii sine Ironia) *savet Haunoldo.*

CONTROVERSIA XXIII.

ANGELORVM POTENTIAE.

An objectum aequè necessario influat immediate in cognitionem, sicut potentia.

103. **E**X eo, quod P. Haunoldus lib. 1. n. 867. concedat, objectum posse in defectum immediati influxus mediante specie impressa concurrere ad cognitionem sui, substantiam verò cognoscitivam asserat n. 871. semper debere immediate influere in cognitionem suam, (ut fuisse contr. 4. probatum est, tum ex vitalitate cognitionis, tum ex aliis rationibus, pro immediato influxu objecti minimè pugnantibus) non rectè infert Adversarius, P. Haunoldum sibi ipsi contradicere; quamvis ipse P. Haunoldus libenter fateatur, se in hoc, quod potentiam cognoscitivam, immediate influentem, à substantia realiter non distinguat, dissentire ab Angelico Doctore. Illationem enim esse illegitimam, inde patet, quia doctrina P. Haunoldi non fundatur in hoc principio, quod Adversarius sibi imaginatur, quasi effectus non possit tribui, nisi principio immediate illum producenti, hoc enim non solum est falsum quoad concursum mediatum ipsius objecti in cognitionem sui, sed etiam in pluribus aliis casibus, ut quando ignis in recepta Philosophorum sententiā non nisi mediante calore interno producit calorem ad extrā. Ad illos tamen casus, quos Adversarius adducit, quando scilicet mediante habitu fidei, spei, charitatis, luminis gloriæ producti actus supernaturales attribuuntur nobis ipsis, P. Haunoldus in sua sententiā facile negat suppositum, quod hujusmodi actus non producantur immediate ab anima, cujus negandi speciales rationes, à dicto principio omnino diversas, attulit in suo libello de anima rationali, ad quem

in opere Theologico lectorem remittit. Acque facile quoad ultimam instantiam, quod mediante qualitate ignis infernalis verè cruciet damnatos, negatur suppositum, quod sola qualitas, elevans ignem, si quæ talis datur, sine partiali concursu, procedente ab igne vel à calore ignis, efficiat cruciatum, id est, formam afflictivam substantiæ incorporeæ, propter alligationē ad ignem.

CONTROVERSIA XXIV. PECCATVM LVCIFERI.

Quale hoc fuerit.

104. **L**ICET S. Thomas peccatum Luciferi per duplex membrum sub divisione, hisque verbis expresserit, q. 63. a. 3. in C. Diabolus in hoc appetit indebitè esse similis DEO, quia appetit ut finem ultimum beatitudinis id, ad quod virtute sua natura poterat pervenire: avertens suam appetitum à beatitudine supernaturali, quæ est ex gratia DEI. Vel si appetit ut ultimum finem illam DEI similitudinem, quæ datur ex gratia, voluit hoc habere per virtutem suam naturæ, non ex divino auxilio secundum DEI dispositionem: immerito tamen Adversarius conqueritur contra P. Haunoldum, quod lib. 1. n. 973. cum debita reverentia recedens à S. Thoma, tantum primum membrum retulerit, illudque solum impugnaverit. Nam per hoc neque inciviliter, ut Adversarius objicit, S. Doctorem retulit, neque ab illius opinione per argumentorum suorum tela abstrivit. Primò: quia S. D. ipse in primo membro suam sententiam potissimum constituit; unde illud asseruit absolute, alterum verò tantum sub conditione, dicendo, *vel si appetit &c.* quasi diceret, si appetit Beatitudinem supernaturalem, eam non aliter appetit, quam licet per suam virtutem seu vires naturæ habere possit. Secundò: quia S. D. ipse utrumque membrum ad unum reducit; propterea mox hæc expressa verba subiecit, *Et hæc duo NB. quodammodo in idem redeunt: quia secundum utrumque appetit finem beatitudinem per suam virtutem habere, quod est proprium DEI.* Cum igitur P. Haunoldus in hoc idem, in quod illa duo quodammodo redeunt, nempe in beatitudinem propriam naturæ virtute habendam, sua tela direxerit, & hæc scopum istum feriant, æquè ac si beatitudo illa expressè fuisset divisa in naturalem ac supernaturalem; hinc Adversarius loco solutionis argumentorum, non sufficienter reponit hæc verba. [Cum sua tela Recentior iste præstet contra priorem relatorum ex Angel. Magistro Verborum partem taliter direxit, ac si prius non fuisset subiecta ab eodem Aquinate: si prius non fuisset subiecta ab eodem Aquinate, sed in opinionem non solum intactam reliquit, sed inciviliter retulit.] Tertiò: quia Angelicus Doctor 3. cont. gent. c. 109. circa medium, quoniam